

Adrian NEACȘU

**ÎN TRE STATUL DE CRIZĂ
ȘI
STATUL DE DREPT**

Universul Juridic
București
– 2010 –

Editat de **S.C. Universul Juridic S.R.L.**

Copyright © 2010, **S.C. Universul Juridic S.R.L.**

Toate drepturile asupra prezentei ediții aparțin

S.C. Universul Juridic S.R.L.

Nicio parte din acest volum nu poate fi copiată fără acordul scris al **S.C. Universul Juridic S.R.L.**

NICIUN EXEMPLAR DIN PREZENTUL TIRAJ NU VA FI COMERCIALIZAT DECÂT ÎNSOȚIT DE SEMNĂTURA ȘI ȘTAMPILA EDITORULUI, APLICATE PE INTERIORUL ULTIMEI COPERTE.

**Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
NEACȘU, ADRIAN**

**Între statul de criză și statul de drept / Adrian
Neacșu. - București : Universul Juridic, 2010
ISBN 978-973-127-445-4**

34

REDACȚIE: tel./fax: **021.314.93.13**
tel.: **0732.320.665**
e-mail: **redactie@universuljuridic.ro**

DEPARTAMENTUL telefon: **021.314.93.15; 0726.990.184**
DISTRIBUȚIE: tel./fax: **021.314.93.16**
e-mail: **distributie@universuljuridic.ro**

www.universuljuridic.ro

**COMENZI ON-LINE,
CU REDUCERI DE PÂNĂ LA 15%**

Consiliul Superior al Magistraturii – veriga slabă a independenței justiției

---

12 iulie 2008

Consiliul Superior al Magistraturii (CSM) a fost redesenat pe harta autorităților publice constituționale prin revizuirea din 2003, moment de mari așteptări și speranțe din partea corpului profesional al judecătorilor și procurorilor, și poate chiar a societății românești. Cu toate acestea, câteva erori originare de construcție instituțională și lipsa asumării unor standarde de conduită și integritate au creat premisele unei dezvoltări denaturate a acestei instituții. Obișnuița jumătăților de măsură și lipsa dorinței clasei politice de a defini și organiza puterea judecătorească drept o reală putere în stat au afectat definitiv și concepția asupra structurii imaginată pentru CSM.

Astfel se face că singurul garant al independenței justiției în România este un organism cosmopolit, cu o identitate confuză, așezat el însuși în afara puterii judecătorești, compus atât din magistrați independenți (judecători), cât și din magistrați organizați pe principiul ierarhic și aflați sub autoritatea executivului (procurori). Puterea judecătorească, într-o logică atât constituțională cât și a bunului simț juridic, este formată doar de instanțele judecătorești și se exercită doar de judecători inamovibili și independenți. Or, decizii importante privind cariera judecătorului – personaj principal al statului de drept și singurul oficial al statului care trebuie să fie în același timp independent, imparțial și în afara

oricărei suspiciuni – sunt luate cu ajutorul voturilor unei categorii profesionale în legătură cu care Curtea Europeană a Drepturilor Omului nu prididește în a ne spune că nu sunt magistrați independenți și imparțiali, atât timp cât își desfășoară activitatea sub autoritatea ministrului Justiției, reprezentant politic al executivului.

CSM-ul ascunde un mare secret: el nu are decât o legătură colaterală cu puterea judecătorească, din care nu face parte. Altfel spus, CSM-ul nu înfăptuiește justiția, nu este nici *conducerea* justiției, nici *autoritatea supremă* a justiției, nici *garantul* calității actului de justiție, logica existenței lui limitându-se strict la obligația de garantare a independenței justiției, adică la garantarea funcționării acesteia în afara presiunilor și influențelor de orice fel. Natura de *tampon* a CSM-ului a fost convingător declarată încă din 1997 când Curtea Constituțională a afirmat că, deși CSM nu face parte din puterea judecătorească pentru că nu înfăptuiește justiția, reprezintă un organism care se interpune între puterea executivă și *puterea judecătorească* în principal pentru asigurarea unei cât mai depline independențe a justiției. Pe fondul unei anemii prelungite a reprezentanților puterii judecătorești – judecătorii, în frunte cu președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție (ICCJ), incapabili să-și asume rolul colectiv de garant al statului de drept și de reglare a mecanismelor de funcționare ale unui stat democratic – CSM-ul, de la an la an, s-a dezvoltat excesiv, inventându-și atribuții și competențe, confiscând întreaga organizare a instanțelor și administrare a justiției și punând o presiune din ce în ce mai mare pe un corp profesional lipsit de omogenitate și viziune asupra propriei meniri.

Studii extrem de serioase, comandate chiar de CSM, (Transparency International-România, *Studiu privind*

percepția magistraților asupra independenței sistemului judiciar - 2006) arată că încrederea magistraților înșiși în CSM se află pe o pantă descendentă. Dacă în 2005, 61% dintre magistrați erau mulțumiți în mare măsură sau în foarte mare măsură de activitatea CSM, în 2006 doar 48% dintre aceștia aveau același grad de mulțumire. Motivul acestei neîncrederi poate sta chiar în modul în care este perceput CSM în ce privește cea mai importantă și singura sa atribuție constituțională, garantarea independenței justiției. Dacă în 2005 60% dintre magistrați considerau că CSM are capacitatea de a garanta independența magistraților față de imixtiunile politicului în justiție, în 2006 doar 43% dintre aceștia mai credeau acest lucru, procent depășit cu mult de cei care credeau, dimpotrivă, că CSM-ul este incapabil să-și realizeze menirea constituțională.

Propriile cercetări ale SoJust*) au relevat existența unei tendințe de descreștere a numărului cererilor formulate de judecători sau procurori în vederea apărării independenței, imparțialității sau reputației, singurul mecanism prin care CSM-ul poate garanta independența personală a magistraților. Explicațiile pot fi diferite, însă cea mai probabilă pare a fi aceea a *lipsei de satisfacție a judecătorilor și*

---

*) SoJust, Adrian Neacșu, *Raport de monitorizare a activității Consiliului Superior al Magistraturii în domeniul apărării independenței Justiției*. Cercetarea analizează activitatea Consiliului Superior al Magistraturii în perioada ianuarie-aprilie 2007 în ce privește atribuția cea mai importantă a acestei instituții – garantarea independenței justiției – sub aspectul concret al apărării independenței, imparțialității și reputației profesionale a judecătorilor și procurorilor. Concluziile monitorizării: CSM nu se sesizează din oficiu în vederea apărării independenței, imparțialității, reputației profesionale a judecătorilor și procurorilor potrivit mecanismului prevăzut de art. 75 alin. 1 din Legea 303/2004; există o tendință de descreștere a cererilor adresate de judecători și procurori; cazurile de sesizare a CSM s-au diversificat; lipsește caracterul efectiv al măsurilor de reparare dispuse de CSM.

procurorilor față de eficiența activității CSM în acest domeniu, atât de important pentru crearea unui spațiu liber și netensionat de desfășurare a activității judiciare. O altă constatare, și mai gravă prin consecințele ei, privește inexistența deplină a sesizărilor din oficiu ale CSM în vederea apărării independenței magistraților, că să nu mai vorbim de lipsa reacțiilor CSM în ce privește încălcările sau aparentele încălcări (la fel de vinovate de altfel într-un stat de drept) ale *independenței instituționale* a justiției. Jocul de glezne făcut de CSM în recentul scandal al telefoanelor Chiuariu-Morar, când de fapt nu s-a luat nici o decizie și nu s-a hotărât nimic și nu se știe dacă cererea de apărare a independenței a fost admisă sau respinsă, e un exemplu tipic pentru modul evaziv și lipsit de hotărâre în care CSM înțelege să abordeze conflictele de putere în care justiția este implicată.

Măcinat de propriile contradicții, confiscat de un aparat birocratic supradimensionat, intimidat în fața propriilor slăbiciuni, CSM este incapabil să-și gestioneze statutul constituțional și să devină astfel cu adevărat o autoritate fundamentală a statului aflată *în slujba* puterii judecătorești, alcătuită din instanțe și judecători, cărora să le garanteze eficient funcționarea în afara oricărui amestec, a oricărei ingerințe sau presiuni, de natură politică, economică sau de orice altă natură.

Pentru prima oară în România: hotărârile instanțelor gratuit și integral

---

14 iulie 2008

Potrivit Constituției României, toate ședințele de judecată sunt *publice*, cu excepția cazurilor anume prevăzute de lege. Legea românească subliniază, de asemenea, că toate hotărârile judecătorești ale instanțelor se pronunță numai în ședință publică. Caracterul public prin excelență al dezbaterilor purtate în fața instanțelor, precum și al deciziilor acestora dă expresie principiului fundamental într-o democrație după care justiția se face *pentru* societate și în societate, iar nu *separat* ori *deasupra* ei. Instanțele judecătorești și judecătorii înșiși îndeplinesc un serviciu public și au obligația îmbunătățirii în permanență a calității acestuia.

Până de curând, accesul la hotărârile judecătorești pronunțate de instanțe era o problemă care ținea exclusiv de strădania specialiștilor și resursele materiale de care aceștia dispuneau. Fie că era vorba de reviste specializate pe publicarea jurisprudenței, fie de programe de calculator care permiteau și consultarea unor hotărâri judecătorești, persoana interesată nu putea avea acces decât *intermediat și contra cost* la hotărârile pronunțate de instanțele judecătorești. Pe de altă parte, nu era disponibilă, chiar și în această modalitate, totalitatea hotărârilor pronunțate de o instanță, adică exact ceea ce definește noțiunea de *jurisprudență*. Înainte de a fi publicate, hotărârile judecătorești

erau selectate după un tipar care putea sau nu să corespundă nevoilor concrete de documentare sau de informare ale unei persoane.

Transparența sistemului judiciar a constituit, cel puțin la nivel declarativ, una din direcțiile principale de acțiune ale *Strategiei de reformă a sistemului judiciar* demarată începând cu 2005, ea fiind preluată ca domeniu strategic de interes și dezvoltare atât în documentele Ministerului Justiției, ale Consiliului Superior al Magistraturii, cât și în documentele de poziție România – Uniunea Europeană. Valoarea fundamentală în jurul căreia au fost construite toate strategiile naționale sau sectoriale în ce privește transparența sistemului judiciar este conținută în declarația de principiu, potrivit căreia „Sistemul judiciar trebuie să-și îndeplinească rolul de serviciu public, nu numai prin îndeplinirea actului de justiție, dar și prin **stabilirea unui nou tip de relație între justiție și justițiabil.**”

Tocmai în realizarea practică a acestei valori, Tribunalul Vrancea a lansat la data de 10 noiembrie 2008 serviciul **JURINDEX** (index de jurisprudență), **prima aplicație din România care permite publicarea integrală a jurisprudenței unei instanțe**, într-o formă compatibilă cu Legea nr. 677/2001 privind protecția datelor cu caracter personal. Tribunalul Vrancea, prin mijloace proprii, fără finanțare și fără suportul Ministerului Justiției sau al Consiliului Superior al Magistraturii, a reușit dezvoltarea unui soft revoluționar care asigură prelucrarea automată a hotărârilor judecătorești, fără a fi nevoie de dislocarea unui personal numeros. Pe site-ul www.jurisprudența.org au fost publicate toate hotărârile judecătorești pronunțate de Tribunalul Vrancea în perioada 2006-2008, complet anonimizate, prin eliminarea atât a numelor judecătorilor și părților, cât și a datelor cu caracter personal, inclusiv a datelor de stare civilă. Începând

din 10.11.2008 pe site sunt publicate 12.038 sentințe și decizii, reprezentând totalitatea hotărârilor judecătorești pronunțate de Tribunalul Vrancea între 2006 și 2008.

Recent, Jurindex a lansat faza de extindere, adresând tuturor instanțelor judecătorești din România invitația de a se alătura proiectului și punând la dispoziția acestora capacitatea tehnică și logistică de prelucrare și publicare a hotărârilor judecătorești, dezvoltată în exclusivitate de Tribunalul Vrancea. Intenția echipei Jurindex din cadrul Tribunalului Vrancea este de a dezvolta www.jurisprudența.org ca un portal național de jurisprudență a instanțelor, administrat chiar de ele, care să facă accesibilă publicului **pentru prima oară în România, gratuit și în formă lor completă**, hotărârile instanțelor de orice grad care doresc să participe la acest program și care, în același timp, să constituie un puternic instrument de documentare pentru instanțe și judecători, precum și de unificare a practicii judiciare. Jurindex oferă tuturor instanțelor asistarea pentru publicarea hotărârilor, prin anonimizare automată și publicarea hotărârilor astfel prelucrate pe portalul www.jurisprudența.org.

Inițiativa Tribunalului Vrancea **se află în trendul european** în ce privește deschiderea sistemului de justiție către cetățeni, surprins cel mai bine în documentul *Comisiei Europene* intitulat „Către o strategie europeană în domeniul e-justiției”. În țări precum Anglia și Irlanda (sistemul *BAILI*) ori Norvegia (sistemul *Lawdata*), publicul specializat, dar și simplii cetățeni au acces la **totalitatea hotărârilor pronunțate în sistemul judiciar**, asigurându-se astfel și o coerență la nivel național a soluțiilor jurisprudențiale. Marea majoritate a țărilor europene membre ale Uniunii Europene au dezvoltat *practici similare cu cele ale Tribunalului Vrancea*, **oferind accesul gratuit și public la hotărârile judecătorești**

pronunțate de instanțe, însă la o formă neoficială a acestora, rezultată ca urmare a anonimizării părților în vederea conformității cu legislația europeană în ce privește protecția datelor cu caracter personal (Belgia, Finlanda, Franța, Germania, Spania ș.a.). Ungaria și chiar Republica Moldova sunt ultimele care au adoptat acest standard al atenției și respectului pentru justițiabil.

Pe lângă caracterul de *noutate absolută* pentru sistemul judiciar românesc, proiectul JURINDEX încearcă să impună un *standard îmbunătățit de transparență* a instanțelor judecătorești în raport cu justițiabilii, profesioniști și chiar societatea în ansamblu. Modul în care acesta va fi asumat de sistemul judiciar ține, pe lângă voința necesară pe care o vor demonstra sau nu autoritățile judiciare, de maturitatea atinsă de instanțe în relaționarea cu cei pentru care prestează extrem de importantul serviciu public care este înfăptuirea actului de justiție. Nu în ultimul rând însă, societatea însăși este cea care poate determina schimbări în comportamentul tradițional al instanțelor, înțelegându-și mai bine propriile drepturi la informare pe care le are și militând activ pentru proiectele care-și propun progrese fundamentale în această direcție.

2009 – anul sindicalizării judecătorilor

---

14 ianuarie 2009

Anul 2009 se anunță a fi un prag dificil de trecut de instanțe și judecători. Restricțiile financiare deja anunțate vor afecta într-o măsură **gravă** chiar funcționarea curentă a actului de judecată. Bugetul alocat instanțelor judecătorești pentru cheltuielile de funcționare este cu peste 20% mai mic decât în anul precedent, când, de asemenea, instanțele au funcționat în regim de avarie. Cele mai pesimiste calcule arată că majoritatea instanțelor își vor epuiza fondurile alocate pentru întreg anul la capitolul bunuri și servicii (combustibil, transmițeri poștale, utilități) spre sfârșitul lunii aprilie.

În mod asemănător, **măsurile de raționalizare bugetară anunțate de Guvern afectează politicile de resurse umane,** începând cu blocarea posturilor vacante la dată de 31.12.2008 (o hotărâre de guvern care să le excepteze nefiind încă emisă), continuând cu nefinanțarea orelor suplimentare pentru personalul auxiliar, eliminarea primelor de vacanță și sfârșind cu incertitudinea indusă prin declarații la limita iresponsabilității publice în legătură cu drepturile de pensionare ale judecătorilor. În strategia de resurse umane elaborată de Consiliul Superior al Magistraturii pentru 2009 se preconiza ieșirea la pensie în cursul anului a unui număr de 80 de judecători, în condițiile în care promoția 2007-2009 a INM putea acoperi un număr de 73 de posturi.

Deja, de la începutul anului un număr de peste 120 de judecători și-au înaintat cererile de eliberare din funcție prin pensionare, iar potrivit declarațiilor președintelui CSM încă cel puțin 600 de judecători pot face oricând același lucru.

Recentele evoluții arată că **Consiliul Superior al Magistraturii**, încolțit de presiunea mass-media, înțelege din ce în ce mai puțin să continue să joace un rol protecționist față de judecători, asumându-și din ce în ce mai riguros misiunea de a sancționa derapajele profesionale și umane din justiție. Nu de puține ori însă, reacțiile CSM, debtor necondiționat al presiunii publice, s-a dovedit vădit disproporționată față de încălcările deontologice ori abaterile profesionale care le-a provocat. Sfârșitul anului 2008 și începutul acestui an au adus ineditul eliminării din magistratură a unui judecător pentru neînțelegeri la locul de muncă cu o colega judecător, revocării din funcții de conducere pentru neîndeplinirea obligațiilor privind asigurarea practicii unitare la nivelul instanței, controlului general și nediferențiat la toate instanțele că urmare a unui scandal mediatic legat de o întrerupere a executării pedepsei, probabil greșită sau inoportună. Evoluția CSM în direcția înăspririi atitudinii față de judecători este previzibilă și dintr-un punct de vedere chiar necesară. Condiționalitățile mecanismului de cooperare și verificare România-Uniunea Europeană impun o „*statistică*” bună a sancțiunilor aplicate judecătorilor și procurorilor și din păcate, datorită pasivității din trecut, este mult de recuperat.

Dar cea mai mare presiune pusă pe corpul profesional se datorează în mod evident succesului categoric pe care l-au înregistrat confederațiile sindicale încă de la începutul anului. Considerată că fiind providențială, legea salarizării

unice s-a impus în cele din urmă pe agenda tuturor partidelor politice, fiind asumată oficial inclusiv la nivel guvernamental. Negocierile purtate în jurul constituirii bugetului de stat au arătat pentru prima dată o clasă politică incapabilă să reziste presiunii sindicatelor, cedând peste tot și contribuind din plin prin declarații, gesturi publice și chiar acte normative la culpabilizarea colectivă a unor întregi corpuri profesionale, văzute că bucurându-se de privilegii morale într-un moment de criză economică majoră.

Dezbaterile publice purtate în jurul drepturilor salariale și a statutului judecătorilor au arătat din păcate și **incapacitatea corpului profesional de a interveni și echilibra o evoluție care în multe momente a luat formă unei furii populare**. S-a dovedit că asociațiile profesionale, singurele forme de asociere colectivă ale judecătorilor sau procurorilor, nu dețin nici *legitimitatea* nici *autoritatea formală* de a interveni în spațiul dezbaterilor publice ori politice. Asociațiile profesionale sunt în realitate organizații neguvernamentale, fiind înființate și funcționând potrivit OUG nr. 26/2000 a asociațiilor și fundațiilor. Acestora nu le sunt recunoscute nici un fel de drepturi de participare la procesele decizionale ale autorităților publice, nu au nici un rol formal în negocierea unor drepturi profesionale, economice sau sociale, putând fi oricând ignorate sau uitate pur și simplu în luarea deciziilor. Mai mult, asociațiile profesionale nu au și nu pot avea rolul de reprezentare a intereselor economice sau sociale ale membrilor săi, cu atât mai puțin a corpului profesional în ansamblu, întrucât, potrivit legii, asociația profesională este organizația neguvernamentală constituită exclusiv pentru apărarea intereselor *profesionale* ale membrilor. Potrivit art. 76 din Legea nr. 303/2004, republicată, „judecătorii și procurorii sunt liberi să organizeze sau să

adere la organizații profesionale locale, naționale sau internaționale, *în scopul apărării intereselor lor profesionale*". Deși în practică asociațiile profesionale desfășoară în multe rânduri acțiuni cu tentă sindicală, solicitând și militând pentru drepturi salariale, ele sunt de fapt lipsite tocmai de instrumentul legal prin care să poată impune aceste solicitări. Acțiunea lor în acest domeniu este inefficientă pentru simplul motiv că regimul juridic de organizare a asociațiilor profesionale nu prevede obligația pentru autoritățile publice de a le consulta, asculta sau a realiza un acord.

Formă juridică specifică de asociere colectivă în vederea apărării întregii arii de drepturi, profesionale, economice, sociale, culturale, sportive, recunoscută și garantată de stat, este sindicatul. Potrivit art. 1 din Legea nr. 54/2003 „Sindicatul este constituit în scopul apărării drepturilor prevăzute în legislația națională, în pactele, tratatele și convențiile internaționale la care România este parte, precum și în contractele colective de muncă și promovării *intereselor profesionale, economice, sociale, culturale și sportive* ale membrilor acestora.”

Regimul juridic de care se bucură sindicatele include: obligativitatea consultării lor în procesul de luare a deciziilor, folosirea tuturor mijloacele de presiune permisă de lege în vederea realizării scopului pentru care sunt constituite, cum ar fi negocierile, procedurile de soluționare a litigiilor prin mediere, arbitraj sau conciliere, petiția, protestul, mitingul, demonstrația și greva, dreptul de a întreprinde orice acțiune prevăzută de lege, inclusiv de a formula acțiune în justiție în numele membrilor lor, fără a avea nevoie de un mandat expres din partea celor în cauză.

Departate de mine gândul de a critica asociațiile profesionale. Că promotor și membru fondator al UNJR am cu

acestea și o relație sentimentală. Rolul lor în prezervarea independenței puterii judecătorești și protejarea statutului judecătorului este extrem de important și nu poate fi înlocuit nici de altă formă de asociere, nici de vreo altă autoritate publică. Cred însă că acum, mai mult că niciodată, corpul profesional trebuie să dea dovadă de pragmatism în evaluarea propriilor interese și să găsească cele mai potrivite mijloace legale pentru a se proteja împotriva agresiunilor externe și a-și promova eficient interesele economice și sociale.

După ce polițiștii, funcționarii publici, vameșii, angajații penitenciarelor s-au organizat în sindicate, judecătorii au rămas singura categorie bugetară nereprezentată la acest nivel.

Potrivit art. 4 din Legea sindicatelor, magistraților le este interzis în mod expres, alături de persoanele care ocupă funcții de conducere, funcții de demnitate publică și de militari, constituirea în organizații sindicale.

Chiar la o privire superficială textul de lege este vădit neconstituțional.

Potrivit art. 40 alin. 1, cetățenii se pot asocia liber în sindicate, indiferent de categoria profesională din care fac parte. Pentru judecători însă, acest drept este *abolit* integral, deși art. 53 alin. 2 din Constituție permite doar restrângerea exercițiului unui drept constituțional, fără a aduce atingere înseși existenței acestuia.

Organizarea sindicală a judecătorilor și-a dovedit eficiența în sisteme de justiție consolidate, cel mai bun exemplu fiind cel din Franța unde Syndicate de Magistrature a împlinit de curând 40 de ani de funcționare neîntreruptă.

Însă obstacolul principal nu-l reprezintă limitările legislative. Ceea ce lipsește cu adevărat este minimul de coeziune profesională fundamentată pe conștiința apartenenței la un corp profesional special.

Provocările anului 2009 – presiunea publică, întărirea intransigenței CSM, deprecierea condițiilor de funcționare a instanțelor și chiar incertitudinea unor drepturi salariale – pot crea premisele pentru regândirea formelor juridice de protecție și promovare a intereselor comune.

Organizarea sindicală poate fi o soluție pentru eficacitate, pragmatism și solidaritate.

Îmbunătățirea transparenței activității Consiliului Superior al Magistraturii. 10 măsuri pentru nota 10

---

12 februarie 2009

În **Raportul privind progresele înregistrate de România în cadrul mecanismului de cooperare și verificare**, dat publicității la 23 iulie 2008 de Comisia Europeană, se precizează, printre altele, drept direcție necesară pentru îmbunătățirea activității Consiliului Superior al Magistraturii că acesta *„trebuie să întreprindă demersuri în vederea unei mai mari transparențe și eficiențe a sistemului judiciar, precum și în vederea îmbunătățirii propriei răspunderi”*. Venind în întâmpinarea acestei cerințe, Consiliul Superior al Magistraturii își exprima, printr-un comunicat de presă, disponibilitatea de a colabora cu reprezentanții societății civile și cu asociațiile de magistrați în vederea îmbunătățirii activității Consiliului în exercitarea atribuțiilor sale legale și în procesul de reformare a sistemului judiciar, în concordanță cu standardele europene.

Un apel al societății civile

Încă din septembrie 2007, la inițiativa și sub coordonarea asociației **Societatea pentru Justiție** (SoJust), un număr de 21 asociații profesionale ale judecătorilor, sindicate profesionale ale personalului auxiliar, organizații neguvernamentale și organizații media specializate, au semnat și înaintat

Consiliului Superior al Magistraturii (Consiliul) un **apel public** prin care se propunea adoptarea de către acesta a unor măsuri concrete în vederea *creșterii transparenței activității proprii*. Apelul a reprezentat la momentul respectiv o concretizare a interesului deosebit al societății civile și a mediului profesional pentru respectarea standardelor de transparență în activitatea uneia dintre autoritățile publice importante în statul român, cu un rol esențial în consolidarea justiției ca sistem eficient, echitabil, transparent, independent și responsabil.

Scopul apelului a fost unul dublu. În primul rând, sensibilizarea Consiliului asupra existenței unor vulnerabilități în practicile sale curente de comunicare precum și asupra unor tentații de opacizare a acesteia, în special față de sistemul judiciar însuși. În al doilea rând, **apelul a identificat un număr de acțiuni concrete**, pe care Consiliul le putea aplica imediat, fără alocarea unor resurse umane și materiale deosebite și fără modificarea radicală a structurilor, mecanismelor și canalelor informaționale deja existente.

Apelul însuși a fost rezultatul unei monitorizări îndelungate a activității Consiliului realizată de SoJust, care a pus în evidență existența unor obstacole importante în informarea rapidă, completă și sigură a judecătorilor și procurorilor, a asociațiilor lor profesionale, a reprezentanților societății civile, ori a publicului interesat cu privire la activitatea deosebit de complexă și voluminoasă din Plen sau din secții.

Aspecte critice ale transparenței Consiliului

Consiliul Superior al Magistraturii funcționează ca organ colegial și colectiv, **exclusiv** în Plen sau în cele două secții. În afara unor competențe simbolice și de reprezentare pe care le deține președintele Consiliului, toate hotărârile și deciziile acestei autorități, în exercitarea atribuțiilor legale pe care le are, sunt concretizarea întrunirii voinței membrilor aleși sau de drept, în cazul Plenului, ori a membrilor aleși,

În cazul secțiilor. Rolul și importanța ședințelor Consiliului sunt astfel esențiale. Modul cum sunt construite ședințele Plenului sau secțiilor, publicarea ordinii de zi, caracterul explicit al descrierii punctelor ce vor fi luate în discuție, prezentarea exhaustivă a conținutului hotărârilor luate ș.a. sunt elemente care condiționează în mod direct dimensiunea transparenței activității Consiliului.

Or, din chiar simpla lor citire pe internet, se poate constata cu ușurință că, de cele mai multe ori, punctele de pe ordinea de zi sunt concretizate succint prin trimiterea la anumite documentații, note, adrese, sesizări al căror conținut nu este afișat, nefiind făcut public în nici una din modalitățile prevăzute de lege. Fac obiectul dezbaterii în ședințe, fiind trecute în **ordinea de zi**, de exemplu:

- **punctul de vedere** al Direcției legislație, documentare și contencios nr. 735/L/24339/1154/2008 referitor la solicitarea Institutului Național al Magistraturii adresată Consiliului Superior al Magistraturii de a dispune abrogarea art. 19 alin. 5) din Regulamentul Institutului Național al Magistraturii.
- **punctul de vedere** al Direcției legislație, documentare și contencios nr. 791/L/27619/1154/2008 referitor la audierea de către secția corespunzătoare a judecătorului/procurorului cu privire la care există indicii privind încălcarea normelor deontologice și la administrarea probei cu martori în cadrul acestei proceduri.
- contencios nr. 794/L/27724/1154/2008 referitor la interpretarea unor prevederi din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Superior al Magistraturii.
- **nota** Direcției resurse umane și organizare nr. 2/27396/1154/2008 referitoare la solicitarea Școlii Naționale de Grefieri privind aprobarea structurii anului școlar și a Planului de învățământ pentru anul școlar 2008-2009

Ulterior dezbaterilor ce au loc în cadrul ședințelor plenului sau secțiilor, majoritatea hotărârilor și deciziilor adoptate de CSM – fie în plen, fie în secții – apar ca fiind rezultatul însușirii unor puncte de vedere, a unor note sau a admiterii unor sesizări, sub forma exprimată prin formularea „s-a luat act”. Se utilizează, de asemenea, formulări precum: „*Plenul CSM și-a însușit nota sau punctul de vedere cu observațiile Grupului de lucru nr...*”.

De exemplu, în ședința din 18 septembrie 2008, luată absolut la întâmplare, **Plenul Consiliului Superior al Magistraturii**

- **și-a însușit conținutul notei direcției de specialitate referitoare** la proiectul H.G. privind stabilirea tarifelor pentru copiere a documentelor furnizate în baza Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, cu observațiile formulate de Comisia Juridică.
- **și-a însușit punctul de vedere al Direcției legislație, documentare și contencios** privind proiectul de ordin al ministrului Justiției referitor la locurile de deținere din subordinea Administrației Naționale a Penitenciarelor, cu observațiile formulate de Comisia Juridică.
- **a luat act de conținutul notei direcției de resort** referitoare la desemnarea celor 3 judecători care să intre în componența birourilor electorale de circumscripție organizate, în conformitate cu dispozițiile Legii nr. 35/2008 pentru alegerea Camerei Deputaților și a Senatului și pentru modificarea și completarea Legii nr. 67/2004 pentru alegerea autorităților administrației publice locale, a Legii administrației publice locale nr. 215/2001 și a Legii nr. 393/2004 privind Statutul aleșilor locali, cu modificările ulterioare.

În nici una din situațiile de mai sus nu s-a emis o hotărâre, astfel încât conținutul propriu-zis a ceea ce a